

БРОЈАНИЦА СВЕТИСЛАВА БОЖИЋА

зборник радова

Едиција
Златна књига Библиотеке Матице српске
Књига 3

Главни и одговорни уредник
Селимир Радуловић

Уредник
Драгана Д. Јовановић

БРОЈАНИЦА СВЕТИСЛАВА БОЖИЋА

зборник радова

Нови Сад 2018

Зборник радова *Бројаница Светислава Божића* трећа је књига у Едицији *Златна књига Библиотеке Матице српске*. Окупља радове са Округлог стола који је део Награде *Златна књига Библиотеке Матице српске*, а чији је добитник за 2018. годину Светислав Божић. Награда је уручена приликом прославе Дана Библиотеке Матице српске, 27. априла 2018, а Округли сто је одржан 15. новембра 2018. године.

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ
НОВИ САД

MATICA SRPSKA LIBRARY
NOVI SAD

Матице српске 1, 21000 Нови Сад, Република Србија

WWW.BMS.RS
e-mail: bms@eunet.rs
☎ (+381) (021) 420 199

Matice srpske 1, 21000 Novi Sad, Serbia

Број: 0109-164
Датум: 5. април 2018.

ЗАПИСНИК

У складу с одлукама Управног одбора и одговарајућим Правилником, након јавног позива који је 18. фебруара 2018. године објављен у листовима *Политика* и *Дневник*, Жири за Награду *Златна књига Библиотеке Матице српске* једногласно је прихватио образложени предлог и донео одлуку да добитник Награде *Златна књига Библиотеке Матице српске* за 2018. годину буде

СВЕТИСЛАВ БОЖИЋ,
дописни члан САНУ, професор универзитета,
познати српски композитор и аутор поетске озвучене библиографије

Професор универзитета и члан САНУ Светислав Божић (рођен у Лозници 1954) водећи је српски савремени композитор духовне музике чија је основа православна – византијска и светосавска. У две стотине својих композиција различитог жанра створио је јединствено дело које поштује некадашње музичке облике, а истовремено их освежава модерним уметничким изразом.

Посебно су запажене композиције Светислава Божића написане на стихове Венцловића, Црњанског, Дучића, Настасијевића, Попе, свих досадашњих добитника Дучићеве награде и других српских писаца. Истовремено саставља и јединствену поетску озвучену библиографију која има више од хиљаду јединица. То су писци и дела чији попис није објављен, јер није довршен, а припрема се уз помоћ библиотекара САНУ.

На истој седници, у понедељак, 2. априла 2018. године, Жири се сагласио да на свечаној академији поводом Дана Библиотеке Матице српске о Светиславу Божићу говори академик Миро Вуксановић, председник Управног одбора Библиотеке Матице српске који је на седници 29. децембра 2015. установио да 28. април буде Дан Библиотеке Матице српске када се Награда уручује.

Награду чини повеља, округли сто о уметничком делу и библиографском раду добитника и зборник радова са округлог стола.

Чланови Жирија

академик Миро Вуксановић, председник

проф. емеритус др Славко Гордић

мр Душица Грбић, археограф саветник

Миро Вуксановић

БРОЈАНИЦА СВЕТИСЛАВА БОЖИЋА

После читања података о животном делу овогодишњег добитника Награде *Златна књига Библиотеке Матице српске*, а реч је о дугачким списковима композиција, диригената, музичких мајстора, оркестара, земаља, градова, писаца, песама, светитеља и светих места, сам је дошао, природно, као да је проврела вода за пиће, изворска, тако је дошао наслов – *Бројаница Светислава Божића*.

Требало би, одмах и с пажњом, да се загледамо у име Светислав, у двосложну именицу где се речи *свет, свето, светиња, светост, светлост, славе* и *слава* дозивају и споразумевају у истим и сродним значењима, сазвучјима и одјецима. Исто тако, још отвореније и јасније, презиме Божић сваким својим гласом и пуним обликом бива исто што и назив за најсвечанији, рождествени, хришћански дан. Као да је Рука која управља, дарује и распоређује, која успоставља равнотежу, онамо, у завичају Вука и Цвијића, године 1954, на крштењу, подесила да Светислав Божић мора бити, као што јесте, водећи српски савремени композитор духовне музике, чија је основа светосавска – православна и немањићка.

Тако су, и зато су, јер није могло друкчије да буде, срећној руци све иде од руке, баш у задужбини Стефана Немање, у Студеници, на студенцу задужбинарства у Срба, на Летњој духовној академији, у десет година, у низу, изведена дела Светислава Божића: *Литургија Светог Јована Златоустог, Опело, Свеноћно бденије, Светосимеоновска духовна плетеница, Празнично вечерње, Духовна лира* и друга хорска дела. У Београду, у Народном позоришту, Коларцу, Саборној цркви и другим местима, премијерно су изведени: *Лета патријарха Павла*, епитаф за мешовити хор, *Ноћ у Хиландару*, концерт за клавир и оркестар, *Смарагдна песма*, духовни концерт за хор и наратора, *Духовна лирика за клавир*, а на концертима *Молитва Рачана* (у Петрограду, у Русији), *Духовна лирика за мешовити хор* (у извођењу „Глинке”), промоција ауторског компактног диска *Византијски мозаик* (у Паризу). Све то, и оно што није набројено, осветљавају *Јутрења из Херцеговачке Грачанице* и друга дела написана на стихове српских песника, о чему треба посебно.

Музика Светислава Божића извођена је у Јапану, Украјини, Кипру, Грчкој, Бугарској, Мађарској, Италији, Швајцарској, Шпанији, Белгији, Немачкој, САД, Русији и другде, на средишним концертним местима, у дворанама с познатим именима.

Музику Светислава Божића изводили су врхунски инострани и домаћи оркестри, хорови и солисти: Симфонијски оркестар Капеле Санкт Петербурга, Оксфордска „Филомузика”, „Чајковски” из Москве, Државна филхармонија Запорожја, „Мадригал” из Румуније, Београдска филхармонија, Симфонијски оркестар РТС, Оркестар Војске Србије, Филхармонија „Борислав Пашћан”, Оркестар „Душан Сковран”, Гудачи Светог Ђорђа, Гудачки квартет „Мокрањец”, ансамбли универзитетских професора музичких академија Србије..., диригенти Владислав Александрович Чернушенко, Мариос Пападопулос, Владимир Федосејев, Вјечеслав Васиљевич Ређа, Младен Јагушт, Даринка Матић Маровић, Милован Панчић, Ђорђе Павловић, Бојан Суђић..., хорови: РТС, „Абрашевић”, „Лола”, „Обилић”, „Колегијум музикум”, „Барили”, „66 девојака”..., солисти: Жаклин Кол, Андреј Иванович, Александар Синчук, Џулијан Галант, Владимир Милер, Петар Мигунов, Дарја Либова, Владимир Рисин и десетине српских уметника од имена и угледа.

Толико, а није ни пола круга састављено у бројаници Светислава Божића о коме су музички критичари, док их је било, док су радили свој посао који сада стоји као и у другим уметностима, раније као трајне оцене написали, уз бележење да су се аплаузи и овације јављали у слаповима, да Божићева музика „плени топлином, скривеношћу и једноставношћу хармонија”, „да дозива неке далеке свевремене зорњаче изнад Студенице, Рибнице и Ибра у земљи наших предака, спајајући барокну моторичност и кликљавост наших народних мотива”, да то „значи слушати Тишину – Мир порођен тајном његове узвишене духовности”, да „Смењивањем заноса и страсти, композитор вешто и дискретно указује част старијим облицима, структурама, бојама и звуцима, док истовремено задржава свој савремени, јединствени аутономни израз”, да „дело директно делује на слушаоца топлином, искреношћу и поруком Црњанског и Божића која погађа слушаоца и директно асоцира и на садашња и на тешка прошла времена нације”, да спаја „неосредњовековну српску традицију и модеран литерарни сензибилитет у оригинално музичко дело које је у савршено акустичној дворани ’Глинке’ у Петербургу звучало као прави музички драгуљ”, да је Божић „јединствена појава у нашем музичком стваралаштву”, да су његова „*Метохијска појања* – симбол заједничке радости”, да су византијски и сваки мозаик састављени „у корист великог музичког смисла”, за који је Етјен Миле рекао да је то „усхићен, духовни успон, музичко ходочашће у необичној пуноћи”.

Тако, у малом избору, српски и страни музички критичари, а недовршена бројаница признања Светиславу Божићу бележи: Студентску Октобарску награду

Београда, Вукову награду, Беловодску розету, Рачанску повељу, Повељу „Стефан Првовенчани”, Октобарску награду Београда, две златне плакете Мокрањчевих дана, Награду Вукове задужбине за уметност, шест првих награда на Југословенским хорским свечаностима у Нишу, две награде Удружења композитора Србије... Ретки су примери да су овако изједначени називи награда и наслови награђених дела. Где год кренемо – ето хармоније.

А на Факултету музичке уметности у Београду, Светислав Божић предаје Хармонију и одавно је редовни професор. Написао је и објавио двадесетак наслова стручне литературе, од *Модалне хармоније у делима композитора XIX и XX века* из 1979, од *Дарова и трагова времена прошлог* и *Меланхоличних сенки друмова јужних до Звука и музике у медијима* и осталих скорашњих издања. Као уметнички директор Београдских музичких свечаности (БЕМУС), члан међународних и националних жирија, уредник часописа, гостујући професор на страним универзитетима Светислав Божић свој просветитељски посао развија у концентричним круговима. На тај начин делује и као професор универзитета и као члан Српске академије наука и уметности (САНУ). За Дан Библиотеке САНУ компоновао је две музичке фантазије, а за легат Милоша Црњанског у Народној библиотеци Србије композицију *Лутам, још, витак, са сребрним луком*.

И ево нас, при завршетку бројаничког казивања о Светиславу Божићу, о аутору две стотине композиција различитих жанрова, пред још једним његовим бројчаником који доследно откуцава. Божић је писац и састављач јединствене поетске озвучене библиографије. Он има сређен именик српских писаца и наслове њихових дела, у хиљаду и више библиографских јединица. То су писци и дела у поретку који није објављен, јер није завршен, а ради се уз подршку библиотекара САНУ. У тој озвученој библиографији су: *Србија* на стихове Милоша Црњанског, *Плава гробница* Милутина Божића, *Врата спаса* и *Србијо, иже јеси* Рајка Петрова Нога, композиције на стихове свих досадашњих добитника Дучићеве награде, а пре тога на стихове Гаврила Стефановића Венцловића, Момчила Настасијевића, Васка Попе, Јована Дучића, Милорада Павића и осталих, ранијих и савремених српских писаца.

И овако, на прескок састављена, с неправдом која је редовна док говоримо о људима који су постигли много и који још стварају, у покушају да мале бројанице саставе једну, завршава се беседа написана да наговести каква би могла да буде целовита беседа с насловом *Бројаница Светислава Божића*.

(Дан Библиотеке Матице српске, 27. април 2018)